

Folketingets Finansudvalg

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
Fax 72 28 24 01
oim@oim.dk
www.oim.dk

Sagsnr.
2014 - 16495

Folketingets Finansudvalg har d. 23. maj 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 302 (alm. del) til økonomi- og indenrigsministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL).

Doknr.
170276

Dato
24-09-2014

Spørgsmål nr. 302:

Vil ministeren skønne over fordelingsvirkningerne i 2013 (eller senest tilgængelige år), hvis det individuelle offentlige forbrug i perioden 2011-2013 havde vokset reelt med samme gennemsnitlige vækstrate som perioden 2002-2009. Ministeren bedes i sit svar sammenholde denne opgørelse med en fremskrevet opgørelse af fordelingsvirkningen af det faktiske individuelle offentlige forbrug i 2013 (eller senest tilgængelige år), jf. figur 5.13 i økonomi- og indenrigsministeriets "Familiernes økonomi - fordeling, fattigdom og incitament", side 136.
http://oim.dk/media/623533/Familiernes_Oekonomi_Fordeling_Fattigdom_og_Incitamenter.pdf

Svar:

Spørgsmålet er tidligere besvaret foreløbigt og besvares hermed endeligt.

Den årlige realvækst i udgifterne til individuelt offentligt forbrug¹ var i perioden 2002-2009 i gennemsnit 2,15 pct.-point højere end i perioden 2011-2013. Havde den gennemsnitlige reale årlige vækstrate for 2011-2013 været på niveau med den reale vækstrate i 2002-2009, ville udgifterne til individuelt offentligt forbrug alt andet lige have været 6,6 pct. højere i 2013.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke oplysninger om offentligt forbrug på individniveau senere end 2012. Opgørelsen af fordelingsvirkningerne af individuelt offentligt forbrug² er derfor gennemført ved at tage udgangspunkt i henholdsvis fordelingen af individuelt offentligt forbrug i 2012 og en hypotetisk fordeling, svarende til at forbruget var 6,6 pct. højere i 2012.

De offentlige udgifter til individuelt offentligt forbrug udgør omkring 370 mia. kr. i 2012 og finansierer uddannelse, daginstitution, sundhed, pleje og kultur mv. Der findes imidlertid ikke oplysninger på individniveau om forbruget af alle typer af individuel offentlig service. Det gælder fx forbrug af kulturtilbud. Opgørelsen af fordelingsvirkningerne af øgede udgifter til individuelt offentligt forbrug tager her udgangspunkt i den del af det individuelle offentlige forbrug, som kan knyttes til konkrete personer (indivi-

¹ Danmarks Statistik opgør ikke det individuelle offentlige forbrug i faste priser. Prisdeflatoren for det samlede offentlige forbrug er derfor benyttet til tilnærmelsesvist at beregne realvæksten i udgifterne til individuelt offentligt forbrug.

² Såvel fordelingen af det individuelle offentlige forbrug som realvæksten herfor er baseret på opgørelsen i det hidtidige nationalregnskab (ESA95), og afspejler ikke det hovedreviderede nationalregnskab (ESA2010) fra Danmarks Statistik, der blev offentliggjort 15. september 2014.

dualiseres). De offentlige udgifter til det individualiserbare offentlige forbrug udgør godt 265 mia. kr. i 2012.

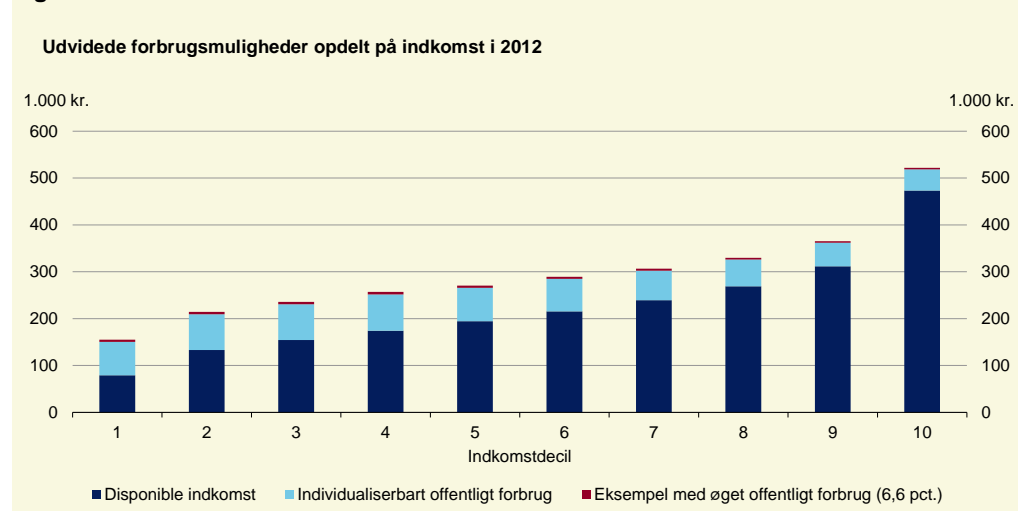
Det er ikke specificeret i spørgsmålet, hvordan de øgede udgifter til individuelt offentligt forbrug ønskes fordelt. Der er derfor beregningsteknisk lagt til grund, at det offentlige forbrug øges for personer, der i udgangspunktet har et forbrug af offentlig service.

For at få et billede af de samlede fordelingsvirkninger af en ændring i udgifterne til offentligt forbrug kan de *udvidede forbrugsmuligheder* betragtes, jf. også spørgsmålet. De udvidede forbrugsmuligheder er her opgjort som summen af disponibel indkomst og det faktiske individualiserbare offentlige forbrug.

Stigningen i det faktiske individuelle offentlige forbrug på 6,6 pct. i eksemplet øger de udvidede forbrugsmuligheder med 4.700-5.300 kr. for personer i 1.-5. indkomstdecil, mens forøgelsen udgør 3.000-4.600 kr. for personer i 6.-10. indkomstdecil i 2012, jf. figur 1.

En stigning i udgifterne til det faktiske individuelle offentlige forbrug øger således forbrugsmulighederne relativt mest for personer i den nedre del af indkomstfordelingen, hvilket både skyldes, at det ekstra forbrug af offentlig service er størst i den nedre del af indkomstfordelingen i eksemplet, og at den disponible indkomst er forholdsvis lav. Det skal blandt andet ses i lyset af, at mange ældre med relativt stort forbrug af individuel offentlig service har disponible indkomster, der placerer dem i 2.-4. indkomstdecil.

Figur 1

Anm.: Personerne er fordelt efter disponibel indkomst. Udvidede forbrugsmuligheder er i overensstemmelse med Økonomi- og Indenrigsministeriets sædvanlige beregningsmetode ved fordelingsberegninger opgjort som summen af disponibel indkomst og faktisk individualiserbart offentligt forbrug. Til sammenligning tages i *Familiernes økonomi 2014*, figur 5.13 alternativt udgangspunkt i fordelingen af individualiserbart offentligt forbrug, hvor værdien af sundhed og pleje indgår med en tilnærmet forsikringsværdi, jf. også nedenfor. Disponibel indkomst og individualiserbart offentligt forbrug er ækvivaleret for at tage højde for stordriftsfordele i familien. Der er beregningsteknisk antaget samme vækstrater på alle former for individuelt offentligt forbrug.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Fordelingsvirkningerne af øget offentligt forbrug kan også beskrives ved hjælp af gini-koefficienten, der er et mål for indkomstforskelle. Virkningen på gini-koefficienten afhænger af, hvordan det øgede offentlige forbrug indregnes.

Indkomstforskellene – uden indregning af individuelt offentligt forbrug – udgør initialt 25,5 pct. målt ved gini-koefficienten i 2012, jf. tabel. Hvis værdien af en forøgelse af udgifterne til individualiserbart offentligt forbrug på 6,6 pct. i eksemplet betragtes som

en (ækvivalent) *marginal* stigning i den disponible indkomst, så reduceres indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten (opgjort med udgangspunkt i fordelingen af de disponible indkomster) med ca. 0,6 pct.-point i 2012.

Forskellene i de udvidede forbrugsmuligheder – hvor det *samlede* faktiske individualiserbare offentlige forbrug tillægges den disponible indkomst – udgør 23,2 pct. målt ved gini-koefficienten i 2012.

Fordelingen af de udvidede forbrugsmuligheder adskiller sig fra fordelingen af de disponible indkomster, idet de enkelte personer i befolkningen ikke har samme placering i de to fordelinger. Fx kan personer med et stort individualiserbart offentligt forbrug "flytte" fra den nedre del af indkomstfordelingen til den øvre del af fordelingen af de udvidede forbrugsmuligheder. Det kan fx dreje sig om personer, der har fået en dyr operation eller har boet på plejehjem hele året. Hvis en given person ligger højt i fordelingen af udvidede forbrugsmuligheder, er det således ikke nødvendigvis udtryk for en større velstand (eller velfærd) for personen sammenlignet med andre, men kan også afspejle et større behov for fx hospitalsbehandling.

En forøgelse af udgifterne til det faktiske individuelle offentlige forbrug på 6,6 pct. i 2012 har isoleret set en omtrent neutral virkning på fordelingen af de udvidede forbrugsmuligheder, svarende til en mindre stigning i gini-koefficienten på ca. 0,1 pct.-point., jf. tabel. Det skal ses i sammenhæng med, at opgørelsen som nævnt tager udgangspunkt i den faktiske fordeling af individualiserbart offentligt forbrug i 2012, hvilket betyder, at forbruget af offentlig service alene øges for personer, som i udgangspunktet har et forbrug. Øgede udgifter til individuel offentlig service vil derfor i et vist omfang tilgodese personer i den øvre del af fordelingen af de udvidede forbrugsmuligheder. Yderligere forbrug kan imidlertid have en anden fordelingsprofil.

Tabel

Indkomstforskelle og forskelle i udvidede forbrugsmuligheder målt ved gini-koefficienten i 2012

	Gini-koefficient, pct.
Disponibel indkomst:	
- Faktisk disponible indkomst	25,5
- Faktisk disponible indkomst øget med 6,6 pct. af det individualiserbare offentlige forbrug*	24,9
Udvidede forbrugsmuligheder – faktisk offentligt forbrug**:	
- Faktisk individualiserbart offentligt forbrug	23,2
- Faktisk individualiserbart offentligt forbrug øget med 6,6 pct.	23,3
Udvidede forbrugsmuligheder – forsikringsværdi af sundhed og pleje***:	
- Individualiserbart offentligt forbrug	20,3
- Individualiserbart offentligt forbrug øget med 6,6 pct.	20,2

Anm.: Se figur 1 og 2. Personerne i befolkningen er ordnet efter det aktuelle indkomstbegreb.

Note: *) Disponibel indkomst tillagt værdien af en forøgelse af udgifterne til det individualiserbare offentlige forbrug på 6,6 pct.

**) Disponibel indkomst inklusive værdien af faktisk individualiserbart offentligt forbrug.

***) Disponibel indkomst inklusive værdien af individualiserbart offentligt forbrug, hvor sundhed og pleje indgår med en tilnærmet forsikringsværdi. Forsikringsværdien er her beregningsteknisk opgjort som aldersgennemsnittet for hhv. hospitalsbenyttelse, sygesikring, medicintilskud, hjemmehjælp og plejehjemsbenyttelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Alternativt kan opgørelsen af de udvidede forbrugsmuligheder tage udgangspunkt i værdien af individualiserbart offentligt forbrug, hvor sundhed og pleje indgår med en tilnærmet 'forsikringsværdi'. Med indregning af forsikringsværdi tages højde for, at offentlig service i form af sundhed og pleje bliver relevant for næsten alle på et tidspunkt i livet. Forsikringsværdien af sundhed og pleje er her opgjort som den gennemsnitlige værdi af det faktiske forbrug for alle i aldersgruppen.

De omfordelende virkninger af det individuelle offentlige forbrug er større, når der tages udgangspunkt i forsikringsværdien af sundhed og pleje, svarende til at forskellene i de udvidede forbrugsmuligheder reduceres til 20,3 pct. målt ved gini-koefficienten i 2012. Det hænger sammen med, at værdien af det individualiserbare offentlige forbrug fordeles på flere personer, herunder personer uden forbrug af offentlig service i udgangspunktet. En forøgelse af udgifterne til individuelt offentligt forbrug på 6,6 pct. i 2012 har også med denne opgørelsesmetode isoleret set omtrent en neutral virkning på fordelingen af de udvidede forbrugsmuligheder, svarende til et mindre fald i gini-koefficienten på ca. 0,1 pct.-point.

En forøgelse af udgifterne til individuelt offentligt forbrug forudsætter finansiering. Der er i spørgsmålet ikke anvist konkrete finansieringsforslag, hvorfor fordelingsvirkningerne heraf ikke er inddraget i opgørelsen. Afhængig af udformningen af finansieringen vil den samlede omlægning kunne øge eller reducere forskellene i de udvidede forbrugsmuligheder.

Det skal bemærkes, at individualisering af udgifterne til individuelt offentligt forbrug i sig selv er behæftet med en vis usikkerhed. Det hænger blandt andet sammen med, at der ikke findes præcise oplysninger om den enkeltes træk på offentlig service. Der er fx ikke grundlag for at skelne mellem udgiften til plejehjemspladser på forskellige institutioner.

Med venlig hilsen
Morten Østergaard